

**БАНДУРКА О.М., ГРЕЧЕНКО В.А. ВЛАДА В УКРАЇНІ НА ЗЛАМІ
ДРУГОГО І ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТЬ: МОНОГРАФІЯ. – ХАРКІВ:
ВИД-ВО УН-ТУ ВНУТР. СПРАВ, 2000. – 304 с.**

Рецензована монографія є вдалою спробою комплексного аналізу проблем влади в Україні протягом останнього десятиріччя ХХ століття. Такий вибір проблематики вбачається доцільним, тим більше, що автори досліджують цю проблему у трьох аспектах: історичному, політологічному та юридичному. Їм вдалося глибоко проаналізувати складні процеси державотворення в сучасній Україні, розкрити механіку взаємодії трьох основних гілок влади.

Розглядаючи феномен влади, автори торкаються багатьох важливих теоретичних питань, зокрема співвідношення влади і права, моралі і влади, прав людини і влади.

Цікавий матеріал зібрано авторами у §3 “Права людини і влада”, де значна частина матеріалу присвячена найважливішому природному праву людини – праву на життя. Автори підкреслюють, що право на життя – це не тільки юридична, але й гострополітична і соціально-економічна проблема, вона тісно пов’язана з такою проблемою, як смертна кара.

У роботі яскраво показані і обґрунтовані основні фактори, які впливають на стосунки між законодавчою та виконавчою гілками влади. Можна погодитись з висновком авторів про те, що принцип розподілу влад зовсім не є аксіомою для значної частини українських політиків (с. 163). Протягом усього періоду існування незалежної України представники лівих у парламенті, пресі та на мітингах виступали за відновлення радянської влади і ліквідацію інституту президентства. При цьому ігнорувалося те, що головна ідея принципу влади полягає не в самому тільки вирізненні гілок державної влади та розрізненні їх функцій, а у запобіганні цілковитому зосередженню всієї суспільної влади в руках якоїсь однієї політичної сили, до чого власне і прагнуть ліві сили.

Аналіз монографії свідчить, що автори опрацювали значну кількість праць як юристів минулого, так і сучасних правознавців, що дало їм змогу глибоко і ґрунтовно аргументувати свою позицію з кожного із дискусійних питань, які стали предметом їх уваги. Розкривається складність, суперечливість процесів творення та реалізації влади, роль у цих процесах партій, еліт, органів внутрішніх справ. Велика увага приділяється таким гостроактуальним політичним та теоретичним питанням, як двопалатність парламенту України, депутатська недоторканність, робота комітетів Верховної Ради. Авторам вдалося уникнути традиційно-стандартного, спрощеного підходу до розв’язання цих питань. Абсолютна більшість авторських висновків та спостережень є результатом глибокого наукового аналізу, систематизованих узагальнень та власних вражень, адже один із авторів – на-

родний депутат України ось уже протягом більше 10 років, тобто якраз того періоду, який охоплює рецензована монографія.

Досить цікаві судження висловлено авторами щодо компетенції та шляхів реформування виконавчої влади. Тут ми бачимо нові підходи до висвітлення питань взаємодії президента та прем'єр-міністра України, пропозицій щодо запровадження посади віце-президента України. О.Бандурка та В.Греченко заперечують проти запровадження такої посади в Україні і їх аргументи нам здаються переконливими.

Конституція України в цілому визначила принципові засади функціонування виконавчої влади, встановила пріоритетність законодавчої регламентації функцій, повноважень та порядку діяльності органів виконавчої влади. Проте, як відзначається у рецензованій монографії, ця регламентація вже відстає від потреб управлінської практики. Зокрема, такі ключові закони, як “Про Кабінет Міністрів України”, “Про міністерства та інші центральні органи виконавчої влади” існують лише у проектах.

У монографії всебічно розкриваються основні проблеми реформування судово-правової реформи. Як відомо, Верховна Рада України ще 7 квітня 1999 р. прийняла за основу два з шести внесених на розгляд парламенту законопроекти про судову реформу. Серед них і один із авторів рецензованої книги. Зараз ця робота значно інтенсифікується і прискорюється і є надія, що пропозиції авторів книги буде реалізовано в житті.

Політичний, науковий та практичний інтерес мають судження авторів щодо належності Конституційного суду, прокуратури до відповідних гілок влади. Адже вирішення питання про кількість гілок державної влади, про критерії їх виділення в самостійні гілки, про основи, форми, методи, напрямки їх взаємодії – це не лише теоретична, але й практична проблема, що стосується ефективності функціонування державного механізму в цілому, тенденцій його розвитку, якості реалізації ним функцій держави, забезпечення стабільності конституційного ладу. До цього треба також додати, що принцип поділу влади не можна абсолютизувати і догматизувати: він віддзеркалює відповідний поділ функцій і повноважень між органами влади.

На наш погляд, монографія про владу в Україні, написана О.Бандуркою та В.Греченком, ще більше виграла б, коли б у ній була висвітлена роль Адміністрації Президента у системі влади.

У цілому ж, наукова робота вищевказаних авторів всебічно і глибоко розкриває основні аспекти історії та сучасного функціонування влади в Україні, є вагомим внеском у розробку політологічних проблем.

С.В. Ківалов, д-р юрид. наук